

CAP

Ref.: MMJ

Den 26. april 2023

Referat af mødet i Overvågningskomitéen for CAP-planen den 7. marts 2023

Følgende medlemmer deltog:

Anna de Klauman, Landbrugsstyrelsen (formand)
Helle Agerdal Olsen, Fødevareministeriets departement
Niels Christian Bøgegaard, Fødevareministeriets departement
Dea Cordt Kragh, Plan- og Landdistriktsstyrelsen
Ina Maria Hansson, Miljøstyrelsen
Andreas Horsfeldt Jensen, Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Lone Vingtoft, Danske Regioner
Gustav Marquard Callesen, Klimarådet
Poul Erik Jørgensen, Nykredit
Mette Trudsø Kruse, Landbrug & Fødevarer
Niels Lindberg Madsen, Landbrug & Fødevarer
Bjarne Pugholm Johansen, Dansk Gartneri
Mathias Nygård Johansen, Dansk Skovforening
Rune Havgaard Sørensen, Danmarks Biavlerforening
Anker Madsen, Friluftsrådet
Henrik Wejdling, Dansk Ornitologisk Forening
Peter Koch, Landdistrikternes Fællesråd
Frode Thule Jensen, repræsentant for de lokale aktionsgrupper
Jakob Bergmann Nielsen, Danmarks Jægerforbund

Desuden deltog:

Michael Simonsen, EU-Kommissionen
Carl-Johan Lindén, EU-Kommissionen
Anne-Mette Hjortebjerg Lund, Landbrugsstyrelsen
Mads Kolte-Olsen, Landbrugsstyrelsen
Peter Eigaard, Landbrugsstyrelsen
Søren Klixbüll, Landbrugsstyrelsen
Marianne Mochau, Landbrugsstyrelsen

Afbud fra:

Nanna Munk Pedersen, Erhvervsstyrelsen
Gunilla Ørbech, KL
Lise T. Sørensen, Sammenslutningen af Danske Småøer
Katrine Lindegaard, 3F.

1. Velkomst v/ formanden.

Anna de Klauman bød velkommen til det første møde i Overvågningskomitéen for CAP-planen, og herunder til deltagerne fra EU-Kommissionen. Oplyste, at det er forordningsbestemt, at der skal være en overvågningskomité for den danske CAP-plan for perioden 2023-2027, hvilket svarer til Overvågningsudvalget for landdistriktsprogrammet 2014-2022. Overvågningskomitéen skal overvåge gennemførelsen af CAP-planen og behandle alle problemstillinger, der har indvirkning på CAP-planens fremskridt med hensyn til at nå de fastlagte mål. Det er en teknisk komité – ikke en politisk. Dvs. at den f.eks. ikke træffer beslutning om etablering af nye tilskudsordninger. Overvågningskomitéen er sammensat af repræsentanter fra myndigheder, organisationer og andre parter, der har interesse i gennemførelsen af CAP-planen. Det er hensigten, at komitéen mødes mindst én gang årligt og måske to gange. Mellem møderne kan der være behov for at sende forslag i skriftlig høring.

2. Godkendelse af dagsorden.

Overvågningskomitéen godkendte dagsordenen.

3. Kort præsentation af medlemmerne af Overvågningskomitéen.

Der var en kort præsentationsrunde, hvor medlemmerne præsenterede sig selv.

4. Til godkendelse: Udkast til forretningsorden for Overvågningskomitéen for CAP-planen.

Marianne Mochau gennemgik udkastet til forretningsorden for Overvågningskomitéen.

Mette Trudsø Kruse spurgte, om det vil høre under Overvågningskomitéens kompetence, hvis der f.eks. er overeller undersøgning på bio-ordningerne? Jf. at det fremgår af § 3, at Overvågningskomitéen ikke varetager opgaver i forhold til politiske beslutninger om udmøntning af CAP-planen. Spurgte til sammenhængen mellem, at Overvågningskomitéen skal afgive udtalelse om forslag til udvælgelseskriterier, og så den nationale proces om offentlig høring af udkast til bekendtgørelser, hvor man også kan give bemærkninger? Foreslog, at fristen i § 6, hvorefter medlemmer kan anmode om at få punkter på dagsordenen for et kommende møde, ændres fra 18 arbejdsdage til 3 uger før mødets afholdelse. Bemærkede vedrørende tavshedspligt i § 8, at Landbrugsstyrelsen meget gerne må gøre opmærksom på det, hvis noget har fortrolig karakter.

Anna de Klauman svarede vedrørende spørgsmålet om politiske beslutninger, at Overvågningskomitéen gerne må komme med de bemærkninger den vil, men at komitéen ikke har mandat til at beslutte, hvad der skal ske. Dvs. at det er en rådgivende og teknisk komité, der ikke kommer til at træffe beslutning om de forhold, den ser. Forslaget om at ændre fristen på 18 arbejdsdage til 3 uger i § 6 kan accepteres.

Marianne Mochau oplyste, at det er et forordningskrav, at Overvågningskomitéen skal høres om forslag til udvælgelseskriterier for en række projektstøtteordninger. Parallelt med dette vil der være en offentlig høring af udkastet til bekendtgørelse, hvor udvælgelseskriterierne også fremgår. Dette svarer til praksis i forbindelse med landdistriktsprogrammet.

Anna de Klauman oplyste som svar til Niels Lindberg Madsen, at styrelsen vil se på, om det er muligt at afholde møderne i Overvågningskomitéen samme dag som møderne i Landdistriktsudvalget.

Gustav Marquard Callesen spurgte, hvad man kan stemme om i Overvågningskomitéen, jf. § 5? Bemærkede, at de elementer, Overvågningskomitéen skal undersøge, er bredere end det, der skal gives udtalelser om.

Marianne Mochau oplyste, at der ikke er anvendt skriftlige afstemninger de seneste ca. 7 år i Overvågningsudvalget for landdistriktsprogrammet (Landdistriktsudvalget), og at der formentlig heller ikke bliver behov for det i forhold til Overvågningskomitéens opgaver. Oplyste som svar til Rune Havgaard Sørensen, at det fremgår af forordningen, at der skal anvendes udvælgelseskriterier for en række projektstøtteordninger og LAG-ordningen, og når der anvendes udvælgelseskriterier, skal Overvågningskomitéen høres om forslag hertil. Det er ikke et krav for biavlensordningen.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund tilføjede, at det er godt at have en bestemmelse om afstemninger i forretningsordenen, hvis der skulle blive behov for det.

Anna de Klauman konkluderede, at fristen i § 6 ændres fra 18 arbejdsdage til 3 uger, og at Overvågningskomitéen herefter kunne godkende udkastet til forretningsordenen.

5. Model for Overvågningskomitéens udtalelser om diverse emner.

Marianne Mochau præsenterede forslaget til model for Overvågningskomitéens udtalelser om diverse emner på baggrund af det udsendte notat. Samtidig er det udsendte notat et forslag til den konkrete udtalelse om udvælgelseskriterier for etableringsstøtte til unge landbrugere.

Niels Lindberg Madsen bemærkede, at det ville være fint, hvis det fremgår af udtalelsen, hvordan der er blevet fulgt op i forhold til de fremsendte bemærkninger. Dermed bliver det en slags høringsnotat.

Anker Madsen bemærkede, at hele høringsperioden bør fremgå af notatet.

Anna de Klauman oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at Overvågningskomitéens udtalelser skal lægges på Landbrugsstyrelsens hjemmeside.

Marianne Mochau tilføjede, at der ikke er krav om, at udtalelserne skal sendes til EU-Kommissionen.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Rune Havgaard Sørensen, at det er et EU-krav, at Overvågningskomitéen skal høres om forslag til udvælgelseskriterier, selv om vi har en parallel offentlig høringsproces for udkast til bekendtgørelser.

Poul Erik Jørgensen bemærkede, at det vel også er muligt at fremsende de samme bemærkninger i forbindelse med begge høringsprocesser. Foreslog, at der tilføjes et resumé af det emne, som udtalelsen handler om, da det ellers bliver meget indforstået.

Anna de Klauman svarede, at styrelsen vil videreudvikle konceptet for udtalelser, så det giver mening for Overvågningskomitéen. I forhold til den konkrete udtalelse om forslag til udvælgelseskriterier for støtte til etablering af unge landbrugere vil styrelsen arbejde videre med de indledende bemærkninger og herefter sende udkastet til udtalelse i høring i Overvågningskomitéen med en kort høringsfrist.

Poul Erik Jørgensen orienterede herefter om de bemærkninger, som Finans Danmark har fremsendt til forslaget til udvælgelseskriterier for støtte til etablering af unge landbrugere. Der er behov for, at der bliver løbende ansøgningsadgang, tilsagnsgivning og udbetaling, og at tinglysning af en handelsaftale om fast ejendom sker i direkte sammenhæng med berigtigelse af aftalen.

Mads Kolte-Olsen svarede, at ansøgning om tilskud til etablering af unge landbrugere følger samme periode som ansøgning til fællesskemaet, og der kan ikke søges løbende. Når ansøgningsfristen udløber den 24. april 2023, vil styrelsen se på, hvilke ansøgninger der er modtaget, og hvilke der kan godkendes. 2023 er et særligt år, da der både er førstegangsansøgere og nogle, der tidligere har søgt på Søjle I-ordningen. Styrelsen er optaget af, at alle ansøgninger kan godkendes, så vi undgår at skulle prioritere.

Poul Erik Jørgensen bemærkede, at der skal gives prioritet til dem, der etablerer sig nu. Dvs. ikke til dem, der har etableret sig tidligere.

Niels Lindberg Madsen bemærkede, at der er nogle landbrugere, som allerede er i gang, og som har budgetteret med støtte på ca. 100.000 kr. årligt i fem år. Så der er et problem i forhold til dem, der ikke har modtaget det fulde beløb, de havde regnet med. Der skal derfor være fleksibilitet i ordningen, da man fra ministeriets side har afvist at lave en egentlig overgangsordning for de unge landbrugere, der kommer i klemme i overgangen fra den gamle til den nye ordning.

Mads Kolte-Olsen svarede, at dem, der tidligere har modtaget støtte, og som lever op til kravene i etableringsordningen, vil få tilskud for den resterende periode. Dvs. at størstedelen af denne gruppe vil få den resterende betaling.

Anna de Klauman konkluderede i forhold til udtalelsen om støtte til etablering af unge landbrugere, at der bliver tilføjet en indledende tekst samt beskrivelse af, hvordan der er fulgt op på bemærkningerne. Herefter bliver udtalelsen sendt i en kort skriftlig høring i Overvågningskomitéen. Hvad angår modellen for fremtidige udtalelser, vil der blive indsat et kort resumé af det pågældende emne samt angivelse af, hvordan styrelsen har forholdt sig til de indkomne bemærkninger.

6. Orientering om den danske CAP-plan.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund orienterede om den danske CAP-plan for 2023-2027, jf. den power point præsentation, der er udsendt efterfølgende.

Henrik Wejdling spurgte, om Overvågningskomitéen bliver inddraget, hvis der ikke er tilstrækkelig søgning på bio-ordningerne, eller først når det kræver ændringer i CAP-planen?

Anne-Mette Hjortebjerg Lund bekræftede sidstnævnte, idet Overvågningskomitéen skal høres, når CAP-planen skal ændres, og afgive en udtalelse.

Niels Lindberg Madsen bemærkede, at ændringer i ordningerne skal foretages så tidligt som muligt, hvis landbrugerne skal ændre praksis, og at ændringer skal meldes ud så hurtigt som muligt. Var desuden bekymret for den lave søgning på bio-ordningerne, hvor reglerne først blev fastlagt sent. Bemærkede, at man skal passe på med at lave alting om, bare fordi der er en lav søgning.

Jakob Bergmann Nielsen bemærkede, at bio-ordningerne ikke kommer til at give den effekt, man havde regnet med, og spurgte, om det er noget Overvågningskomitéen skal se på?

Anne-Mette Hjortebjerg Lund svarede, at styrelsen vil se på søgningen, og hvis der ikke er den forventede effekt, vil opfølgningen ske i politisk regi.

Anne Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Poul Erik Jørgensen, at der er truffet politisk beslutning om overførsel af fleksmidler til Søjle II. Det er svært at forudsige, hvad man måtte beslutte om fleksmidlerne i forbindelse med en genåbning af landbrugsaftalen. Understregede, at der foreligger en godkendt CAP-plan, at der er EU-regler, som skal overholdes, og at Kommissionen skal godkende ændringer til CAP-planen. De ændringer af CAP-planen, styrelsen ser på nu, er mindre ændringer. Desuden kan der være politiske ønsker.

Helle Agerdal Olsen tilføjede, at den danske CAP-plan er udarbejdet på baggrund af den politiske aftale om grøn omstilling af dansk landbrug, og hvis der er ønsker om noget andet, vil det være en politisk beslutning. Der er forudsigelighed, da indsatserne fremgår af den politiske aftale.

Anne-Mette Hjortebjerg oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at det er forordningsbestemt, hvor meget der kan ændres i forhold til fleksbeslutningen og hvornår.

Gustav Marquard Callesen opfordrede til, at man opdaterer miljø- og klimaeffekterne for bio-ordningerne på baggrund af den nyeste viden.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Poul Erik Jørgensen, at hvis det beslutes at ændre på enhedsbeløbene for en ordning, så betyder det ikke, at der bliver ændret på tilsagnsbeløbene i eksisterende tilsagn. Oplyste som svar til Lone Vingtoft, at det skal være funktionelt uafhængige eksperter, der skal gennemføre evalueringerne af CAP-planen.

Niels Lindberg Madsen bemærkede, at det kunne være interessant at se, hvilke ordninger andre medlemsstater har i deres CAP-plan. Spurgte Kommissionen, om de udarbejder en oversigt over f.eks. bio-ordningerne i de andre medlemsstaters CAP-planer?

Michael Simonsen svarede, at for de medlemsstater, der selv har offentliggjort deres CAP-planer, har Kommissionen lagt links til dem på sin hjemmeside.

Carl-Johan Lindén tilføjede, at der er udarbejdet en sammenfatning af de enkelte medlemsstaters CAP-planer, der er lagt på Kommissionens hjemmeside. Kommissionen kommer ikke til at udarbejde sammenligninger af ordningerne under de enkelte medlemsstaters CAP-planer. Bemærkede, at det vil være en omfattende proces at ændre CAP-planerne.

Peter Eigaard oplyste, at styrelsen også vil tage initiativ til at kontakte andre medlemsstater vedrørende ordningerne i deres CAP-planer.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Mathias Nygård Johansen, at uforbrugte midler til skovrejsning under landdistriktsprogrammet kun kan bruges under dette program. Disse midler kan ikke overflyttes til CAP-planen.

7. Orientering om det danske CAP-netværk.

Anna de Klauman oplyste, at det er et forordningskrav, at der skal etableres et CAP-netværk. Styrelsen har gjort sig nogle tanker om, hvordan det danske CAP-netværk kan se ud. Det er en model, der bygger på de eksisterende netværk og fora. Desuden er det vigtigt med en smidig model, der ikke er administrativt tung.

Søren Klixbüll præsenterede herefter forslaget til det danske CAP-netværk. Jf. den power point præsentation, der er udsendt efterfølgende.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste som svar til Frode Thule Jensen, at der kommer sekretariatsunderstøttelse af CAP-netværket, og der vil være navngivne medarbejdere fra Landbrugsstyrelsen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen, som man kan kontakte. Det vil ikke være nødvendigt at flytte de pågældende medarbejdere fra de to styrelser til en fælles lokalitet for at kunne samarbejde om opgaven.

Frode Thule Jensen spurgte herefter til, hvordan man vil styrke sammenhængen til EU-CAP-netværket? Bemærkede desuden, at det vil være fint med en kontaktperson, der kan hjælpe med registreringer i AGM-systemet og oprette en konto til rejserefusion, når man skal deltage i møder i EU-netværket.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund svarede, at styrelsen har udpeget repræsentanter for henholdsvis Landbrugsstyrelsen, SEGES og Aarhus Universitet med henblik på deltagelse i EU-netværket. Indsatsen i forhold til det europæiske landdistriktsnetværk er blevet opprioriteret de seneste to år, hvilket har betydet, at styrelsen har fået flere bilaterale kontakter m.v.

Niels Lindberg Madsen bemærkede, at Landbrug & Fødevarer også gerne vil prioritere EU-netværket, og at det er bemærkelsesværdigt, at de ikke kan få en repræsentant dér. Spurgte Kommissionen, hvorfor de store, brede landbrugsorganisationer ikke har en plads i EU-netværket?

Anna de Klauman bemærkede, at der skal findes en balance mellem de mødefora og platforme, der findes i forvejen, og så at bygge noget nyt ovenpå dette.

Jakob Bergmann Nielsen oplyste, at Danmarks Jægerforbund er interesseret i både det nationale CAP-netværk og EU-netværket, men især det danske. Danmarks Jægerforbund har fokus på GLM-8-kravene og bio-ordningen for biodiversitet og bæredygtighed, hvor de allerede har indsamlet erfaringer, som de gerne vil bidrage med.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund oplyste, at der også er Naturforum og Dialogforum, hvor man tager sådanne emner op. Bemærkede, at jo mere konkrete ønsker der kommer til, hvad netværket skal omfatte, jo nemmere er det

at komme med nogle forslag til aktiviteter. Oplyste som svar til Anker Madsen, at der ikke er taget stilling til, hvem der skal indgå i den foreslåede styregruppe, men at det i hvert fald er personer fra Landbrugsstyrelsen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

Rune Havgaard Sørensen ville gerne deltage i et forum, hvor de kan bidrage med deres erfaringer.

Anna de Klauman konkluderede, at netværket er summen af fælles kræfter, og det skal give værdi. Havde noteret sig, at der var ønsker om et forum, hvor der kan udveksles erfaringer, og om et kontaktpunkt. Det er muligt at fremsende skriftlige bemærkninger til forslaget efter mødet.

8. Orientering om planlagte ansøgningsrunder for støtteordninger i 2023.

Anne-Mette Hjortebjerg Lund orienterede om de planlagte ansøgningsrunder for støtteordninger under CAP-planen i 2023 på baggrund af den udsendte oversigt. Der kan komme justeringer til nogle af de nævnte ansøgningsperioder. Gjorde opmærksom på, at oversigten ikke omfatter de ordninger, der åbner under landdistriktsprogrammet i 2023.

Dea Cordt Kragh tilføjede, at LAG-ordningen vil åbne omkring maj 2023.

Mette Trudsø Kruse bemærkede, at det er vigtigt, at it-systemerne er klar, når ordningerne åbner. Var tilfreds med udmeldingen om, at ansøgningsfristen for ordninger under fællesskemaet bliver forlænget i forhold til de perioder, hvor der har været systemnedbrud, og opfordrede til en bred definition af, hvornår it-systemerne ikke virker.

Anna de Klauman svarede, at det generelt er oplevelsen, at it-systemerne kører fornuftigt, selv om der har været enkelte problemer. Styrelsen vil komme med information ultimo marts vedrørende en forlængelse af ansøgningsperioden for ordningerne under fællesskemaet, jf. at det kræver bekendtgørelsesændringer.

Rune Havgaard Sørensen bemærkede, at man skal være opmærksom på, at ordningerne hænger sammen. Så når styrelsen forlænger ansøgningsfristerne for nogle ordninger, så har det konsekvenser for andre områder.

Poul Erik Jørgensen bemærkede, at man på strategiske ordninger bør kunne søge om tilskud løbende, så man ikke skal vente på bestemte ansøgningstidspunkter.

Gustav Marquard Callesen henviste til sine tidligere bemærkninger vedrørende uhensigtsmæssigheder i forhold til udtagningsindsatsen og bio-ordningerne og opfordrede styrelsen til at sikre, at der ikke er uhensigtsmæssigheder.

Anna de Klauman svarede, at styrelsen allerede er opmærksom på dette og er ved at se på det.

9. Meddelelser.

A. Meddelelser fra Landbrugsstyrelsen.

Anna de Klauman oplyste, at styrelsen ikke havde meddelelser udover det, der allerede er sagt.

B. Meddelelser fra Kommissionen.

Michael Simonsen havde ingen meddelelser.

10. Næste udvalgmøde.

Anna de Klauman oplyste, at det næste møde i Overvågningskomitéen planlægges afholdt i august 2023, hvor komitéen skal drøfte forslag til ændring af CAP-planen og forslag til evalueringsplan. Styrelsen vil sende forslag til mødedato.

11. Eventuelt.

Niels Lindberg Madsen oplyste, at Tænk tanken Europa i samarbejde med Landbrug & Fødevarer afholder en konference om EU's landbrugspolitik den 31. marts 2023, og opfordrede medlemmerne af Overvågningskomitéen til at deltage. Konferencen afholdes på Christiansborg, og der vil være oplæg fra bl.a. fødevareminister Jacob Jensen og generaldirektør Wolfgang Bartscher, EU-Kommissionen.